

dico X, a pag. 265 : nimirum I. *Sermonem in natali S. Narcissi episcopi et martyris*; cui subditio *conversionis beatæ Alfræ*; II. *Epistolam ad Gaucelinum archiepiscopum Bituricensem*, pag. 275 *ad monachos Rivipullenses, circa ann. 1023*, a Petro de Marca e Cataloniæ tabulariis eruta ac prius gata; necnon; IV. *Ecclesiæ Vicensis sine Ausonensis consecrationem anno 1038*; V. *Synodica Narbonensis adversus sacrarum rerum invasores*; VI. *Epistolam ad Sanctum Navarræ regem (i. Majorem) anno 1023 directam, de incesto conjugio vitando*, e sancti Joannis Pinnatensis tabula pag. 275. Quibus addi posset e Galliarum regis bibliotheca tom. III, pag. 343, col. 2, cod. 2858 *stola Olivæ ad Sancium regem Ibericum, qua eum hortatur ut aliquid de suo conferat ad ecclesiam Rivipullensem*; nec non : VII. *De Paschali cyclo et computo ecclesiastico*, ex eadem regis theca tom. IV, pag. 364, col. 1, cod. 7476 : quo de opere frustra Baluzius, atque ex eo cl. Florin XXVIII, pag. 139, n. 59, subdubitant, num alius Olivæ Rivipullensis item monachi sit, cum nomen scriptorem norint bibliographi.

OLIVÆ SCRIPTA

(Apud Florez. *Espana sagrada*, tom. XXVIII, pag. 265.)

I

SERMO IN NATALI SANCTI NARCISSI EPISCOPI

CONFESSORIS ET MARTYRIS CHRISTI.

Quia hodie, fratres charissimi, festivitas almi A confessoris Narcissi et martyris Christi annua decur-
sione revolvitur, gaudeamus. Hodie namque *justus*
in domo Domini plantatus, qui, sicut palma flores in
excelsum protulit, maturos in aulam regiam fructus
exhibuit. Hodie stola, quam in sanguinem Agni sæpe
abluerat, indutus, atque dignitate sacerdotii infula-
tus, et martyriali laurea coronatus, et roseo sui san-
guinis rubore perfusus, cæli palatium ingressus,
cælesti Imperatori fortissimus miles gloriose est
præsentatus. Hodie domum senatoriam introivit, et
a Christo vero Rege complexus in ordine suo collo-
cari promeruit. Et ideo *exultent justi in Domino*.
quoniam rectos decet collandatio; dicantque justo :
quoniam bene, quoniam fructum ad inventionem
suarum manducabit. Gaude et tu nimium, Felix; et
lætare, Gerunda, quoniam speciale promeruisti B
munus, quod nulla circa te commanens civitas potuit
habere, vel locus. Tibi namque Africa fidei calore
repletum, Deo disponente, Felicem direxit sanctis-
simum, qui Barchinonem docendo et Christi fidem
atque culturam direxit, et prædicando impurias ab
errore dæmonum liberavit; viam veritatis ignoran-
tibus demonstravit, atque se evangelizans cum
triumpho martyrii in te gloriosa morte quievit. Tibi
quoque verus Oriens atque Sol justitiæ Narcissum
florem paradisi et luciferum adventus sui præconem
direxit, qui diversas illustrando provincias, atque
provocando animas ad penitentiam, diabolica fraude
deceptas, dum te sua prædicatione doceret, suisque
sanctissimis orationibus soveret, in te venerabilis
martyr existens cum consortibus propriis in libro C
vitæ conscriptis in perpetuum præmuniret. Sed, o
beate Narcisse, flos paradisi, atque in omni loco per-
manens bonus odor Christi, quibus te lat
tollemus? Fidemne prius an virtutes ?
Sed fidem, quoniam sine ipsa, quæ te scu-
vit, galeaque salutis protexit, et gladio spir-
scilicet Dei, prærunivit, nusquam qui
placere valebit. De virtutibus autem, e
gratia Christi ornavit, pauca de multis
quod cæpimus, exsequemur. Igitur eo ten-
per Augustam civitatem transitum habu-
ibi gesseris, qualiter ibi docueris, testin-
sanctitas non indiget; quoniam repleta ei
prædicationibus, et munita tuis sanctis or-
hactenus sacerdotes a te constitutos et
ostendit. Ibi denique datæ lupanaribus, e
generibus pollutionum nefandissimæ Ven-
trices, et in hospitium suscipientes tuamq
tatem diutissime intuentes, et claritatem
luminis in te cælitus emissam conspiciente
nostri Jesu Christi verissimæ per te merue-
cultrices. Ipse nimirum eas de faucibus an-
conis eripuisti, easque suo Creatori pur-
sordibus mentis et corporis consecrasti; i-
matas tua sanctissima prædicatione inter
martyrum cum corona martyrii mirabiliter
xisti. Ipsum etiam draconem inimicum ge-
mani repletus Christi sapientia sapientiss-
clusisti, ut nisi draco draconem suum in-
amicum, ipse ruinam passus profundissim-
tinus rueret in abyssam. Aquas interea Al-
liarum, quas ne ad usum proficerent hom-
vidus infecerat inimicus, tua dulcis oratio
dinem vertes humanis usibus aptas exhib-
nullatenus te deserebat gratia Christi; sed
illuminans inflammabat, ubique protegens

dabat, ut bene tibi congrueret quod scribitur in psalmo, quoniam Dei Filius tenuerit manum dexteram tuam, et in voluntate tua te deduxerit, et martyrio coronatum te assumens atque ad cœli palatium transferens, et inter senatores curiæ cœlestis te constituens in collegio eorum disposuerit. Ergo, fratres charissimi, quoniam nobis dies tantæ solemnitalis confessoris Christi, nostrique apostoli et martyris [illuxit], gratias et laudes reddamus omnipotentissimo Creatori; illius prælibati Narcissi, floris videlicet paradisi, nos subdentes orationi, et quod amavit amemus, et quod verbo prædicavit credamus, et quod operibus exhibuit imitemur. Exsultet

igitur pontifex noster, clerus, simulque congaudeat populus universus. Quoniam sicut Roma, quæ caput et speculum est totius orbis, a Deo promeruit habere primum apostolorum et principem suæ salvationis, Petrum, ita quoque Gerunda doctorem suæ salutis florem paradisi promeruit habere Narcissum. Omnis hæc dies in Christi laudibus expandatur, atque divinis ejus cultibus dedicetur; desinant esse jurgia, quia prædicationis pacis recoluntur solemnialia; desinant esse comessationes et ebrietates, quia cujus hodie festivitas celebratur tales a Christianis prohibuit voluptates.

II

INCIPIIT CONVERSIO BEATÆ AFRÆ

Apud provinciam Ariciensem, civitate Augusta.

Erat Narcissus episcopus eodem tempore quo Diocletiani ferebatur insania. Nesciens ubi intraret, profugus ad meretricem ingressus est, Afram nomine, cum diacono suo Felice. Illa autem videns honestos viros adventantes, existimans impudicos, parat cœnam et omnia quæ, solito more, cum puellis suis parare consueverat. Episcopus autem veniens ut cibum caperet orare cœpit et psallere. Afra autem, quia nunquam hæc audierat nec viderat, stupefacta cœpit inquirere qui esset, et ut didicit esse episcopum Christianorum, protinus procidit ad pedes ejus dicens: Domine, indigna sum, et in ista civitate nulla me turpior aliqua inveniri potest. Cui ait Narcissus episcopus: Salvator meus a turpissima lactus inquinari non potuit, illius nam sanctitas omnes sordes ejus delevit atque mundavit. Non sordes inquinatæ inquinare poterunt Domini claritatem, nam et dux veniens, et splendor solis dum circa cloacas et lutulentas plateas funditur a cœlo mundus, et mundus elevatur in cœlum. Unde et tu, filia, suscipe lumen fidei, ut purificata ab omni peccato possis de meo introitu perpetua alacritate gaudere. Dicit ei Afra: Ego, quæ ampliora peccata commisi quam quanti sunt mei capilli in capite, quomodo possum a tantis dilui? Respondit Narcissus episcopus: Tantum tu crede, et baptizare, et salva eris. Tunc Afra, convocans puellas suas, dixit: Iste homo episcopus Christianorum dicit mihi: Si credideris Christo et baptizata fueris, ab omni poteris mandari peccato. Quid vobis videtur? Respondentes Digna, Eunomia et Eutropia dixerunt: Tu nostra domina es, et si secutæ sumus ad inquinamenta facinorum, quomodo non sequemur ad indulgentiam peccatorum? Tu caput noster es, quocumque ieris, et membra sequantur necesse est. Interea cum ser-

mocinarentur, nox initium sumpsit, et incipiens Domino canere cum suo diacono episcopus totam noctem orando et psallendo pertransiens, simul habuit Afram cum puellis suis consortem.

Mane autem orto die, episcopus Narcissus cœpit inquiri a persecutoribus, et dicunt Afræ: Ubi sunt qui ad te introierunt nocte? Illa autem dixit eis: Hospites amatores mihi fuerunt et abierunt ad sacrificandum. Et putantes eos ad capitolium aut ad templum abiisse, tacuerunt; sed remansit unus ex eis qui diceret ad eam: Ego cognovi illos, qui sero venerunt, quia Christiani erant, nam in omni hora signabant frontes suas signo crucis, qua Christus eorum passus est. Dicit ei Afra: Ad me meretricem haberent intrare Christiani! Ad me non veniunt, nisi qui mei similes sunt. Abiit hic, nuntiavit omnia quæ dixerat, quæque audierat, iis qui quærebant eos. Tunc abiit Afra ad matrem suam, Hilariam nomine, et dicit ei: Episcopus Christianorum venit ad me, nesciens ubi intraret, et per totam noctem expandens manus suas ad Deum suum, cantans ei quod novit, et nos fecit simul orare secum; circa gallo- rum cantum exstinxit se lumen candelæ, et cœpi festinare ut incenderem, et non poteram. Tunc dixit mihi diaconus ejus: Noli quærere lumen exstinguibile; modo tibi ostendetur lux, quæ exstingui non potest. Hæc cum audisset episcopus oravit dicens: Veni, Lux vera de cœlo, et ostende nobis faciem tuam, et salvi erimus; mox venit fulgur de cœlo sicut sol, et venit sicut tonitruum, et non recessit; sed tandiu ibi stetit, quandiu aurora inciperet; et dum ille orationem suam finisset, jussit nos sibi respondere et dicere: Amen; et lux fulguris illius statim recessit ab oculis nostris. Post hæc misit me ad pedes ejus, et dixi illi: Injuriam tibi grandem